

OPINIA

wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych dyscyplina psychologia Panu doktorowi Filipowi Szumskiemu.

Na podstawie przedstawionej dokumentacji przedstawiam opinię dotyczącą wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych dyscyplina psychologia Panu doktorowi Filipowi Szumskiemu. Recenzja dotyczy osiągnięcia naukowego będącego cyklem powiązanych tematycznie artykułów naukowych pt.: *Czynniki ryzyka związane ze sprawstwem przemocy seksualnej i stania się celem działania sprawcy przemocy seksualnej* wraz z oceną pozostałych osiągnięć doktora Filipa Szumskiego.

Podstawowe dane o Kandydacie

1.tytuł magistra psychologii uzyskany w dniu 29.06.2009 roku w Instytucie Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Tytuł pracy magisterskiej: *Wczesne doświadczenia i styl przywiązania sprawcy o wykorzystanie seksualne dziecka*. Promotor; prof. dr hab. Maria Beisert.

2.tytuł magistra prawa uzyskany w dniu 17 grudnia 2013 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Tytuł pracy magisterskiej: *Przestępstwa groomingu*. Promotor: prof. dr hab. Krystyna Daszkiewicz.

3.tytuł doktora nauk społecznych w dziedzinie psychologii uzyskany w dniu 7 października 2013 roku w Instytucie Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na podstawie rozprawy doktorskiej pt.: *Zniekształcenia poznawcze u sprawców wykorzystania seksualnego dziecka*. Promotor prof. dr hab. Maria Beisert.

5.Kandydat od 11.2013 do 09.2014 roku pracował na stanowisku asystenta w Instytucie Psychologii na Uniwersytecie Szczecińskim a od 10.2014 roku do chwili obecnej na stanowisku adiunkta na Wydziale Psychologii i Kognitywistyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Aktywność naukowa Kandydata od samego początku do chwili obecnej dotyczy przemocy seksualnej w ujęciu interdyscyplinarnym [psychologiczno – seksuologicznym i

+ prawnym]. Niewątpliwie sprzyjało temu wykształcenie psychologiczne i prawnicze oraz
+ doświadczenia z pracy w roli terapeuty oraz biegłego sądowego.

+ Pionierski i unikatowy w skali międzynarodowej dorobek naukowy Kandydata dotyczy
+ analizy czynników ryzyka ze szczególnymi typami sprawców przemocy seksualnej [np.
+ ekshibicjonistów] oraz tworzeniu nowych konceptualizacji badanych zjawisk jak
+ Wielomechanizmowa Teoria Zniekształceń Poznawczych u przestępców seksualnych.

+ Kandydat jako ważne osiągnięcie wymienia 'filozofię własnej pracy naukowej'. Co
+ praktycznie oznacza łączenie działalności naukowej, eksperckiej i dydaktycznej'. Trudno to
+ uznać jako oryginalne osiągnięcie i tak np. wielu naukowców lekarzy porusza się w podobnym
+ zakresie.

Kandydat wygłosił 25 referatów na międzynarodowych konferencjach naukowych i 26 na krajowych. Jest członkiem r polskich towarzystw naukowych i 3 międzynarodowych.

Sumaryczny IF: 17,524. Liczba cytowań -33 [Web of Science], 45 [Scopus]. 689 punktów MNiSW

Charakterystyka najważniejszego osiągnięcia naukowego[5 artykułów]

1.Szumski F, Bartoszak D.[20221]: Cognitive distortions and recidivism in sexual offenders against children. Problems of Forensic Sciences 128,191-209.

2.Szumski F, Bartoszak D et all: [2018]: distorted gognitive related to male sexual offending. Aggression and Violent Behavior 39, 139-150.

Z badań wynika, że są 3 mechanizmy: odległe wpływy etiologiczne powstają długo przed czynem na skutek negatywnych doświadczeń rozwojowych, wpływy etiologiczne powstają gdy sprawca ma już motywację do popełnienia czynu ale jednocześnie działają wewnętrzne czynniki powstrzymujące go przed popełnieniem przestępstwa, wpływy po przestępstwie po popełnieniu czynu. Ważny wniosek: mechanizmy 1 i 2 są czynnikami ryzyka pierwszego i kolejnego sprawstwa przemocy seksualnej i celem interwencji powinna być modyfikacja zniekształceń na poziomie tych zniekształceń.

3.Beech A.et all: [2016]: Problems in the measurement of dynamic risk factors in sexual offenders. Psychology, \crime& La, [2016]22.68-83.

+ 4.Szumski F. Kasperek K. Gierowski J [2020]: High of very high recidivism risk/ Psychiatria
+ Polska 54,1181-1194.

+ Prace bardzo ważne dla psychologii i seksuologii sądowej zwłaszcza w opiniowaniu i
+ rozróżnianiu ryzyka wysokiego i bardzo wysokiego popełnienia przestępstwa seksualnego.
+ Praktycznie od bieglego zależy los sprawcy przestępstwa seksualnego i dlatego ważne są
+ wszystkie próby doskonalenia narzędzi badawczych.

+ 5.Szumski F, Kasperek K [2020]: Encounterine of Exhibitionist. The Female Victimm's
+ Perspective Journal of Sex Research 57,5,610-623/

+ Kandydat zajął się marginalnie traktowanym problemem w psychologii i seksuologii
+ sądowej, zwłaszcza z perspektywy ofiar. Na uwagę i uznanie zasługuje oparcie się na analizie
- 631 opisach zdarzeń – jest to unikatowe badanie w piśmiennictwie.

- Z analizy wyżej wymienionych publikacji Kandydata oraz innych umieszczonych w dorobku
+ można wyciągnąć wiele wniosków. Kandydat w autoreferacie dokonał tego z własnej
+ perspektywy. Jako recenzent zgadzam się z nimi i nie mam żadnych zastrzeżeń i uwag
+ krytycznych ale dla recenzenta pewne wnioski mogą być ważniejsze od innych. Wymienię
+ najważniejsze z nich kierując się własną perspektywą:

+ 1.czynnikiem ryzyka spotkania ekshibicjonisty jest wcześniejsza wiktymizacją. Ekshibicjoniści
+ wybierają osoby bez względu na ich zachowanie.

+ 2.czynnikami ryzyka zarówno pierwszego jak i kolejnego sprawstwa przemocy seksualnej są
+ zniekształcenia poznawcze związane z 3 mechanizmami: odległe wpływy etiologiczne, bliskie
+ wpływy etiologiczne. Natomiast nie jest nim mechanizm 3: wpływy po przestępstwie.

+ 3.są obiektywne przeszkody oceny ryzyka o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami
- psychicznymi stanowiących zagrożenie dla wolności seksualnej i różnicowania ryzyka
+ wysokiego od bardzo wysokiego.

+ 4.wyodrębnienie semi-aktuarialnego sposobu pomiaru czynników ryzyka recydywy seksualnej
- od sposobu aktuarialnego.

+
+

5. podejmowanie interwencji do zmiany zniekształceń poznawczych u sprawców przemocy seksualnej wg. mechanizmu 3[wpływ po przestępstwie] nie tylko nie wpływa na redukcję ryzyka recydywy ale może utrudnić budowanie relacji terapeutycznej.

6. ścieżka etiologiczna właściwa dla negatywnych wczesnorodzinnych doświadczeń może być istotniejsza w przypadku sprawców przestępstw seksualnych wobec dzieci niż w przypadku sprawców zgwałceń.

7. deficyty funkcji wykonawczych wiodą do przestępstwa seksualnego nie przez sam deficyt kontroli zachowania a poprzez zwiększony poziom dewiacyjności.

Aktywność naukowa Kandydata realizowana w innych uczelniach i zagraniczną

Kandydat odbył 2 staże zagraniczne; w 2015 roku w Wielkiej Brytanii a w listopadzie 2019 roku w Niemczech – w znaczących instytucjach naukowych kryminologicznych. Od 2022 roku jest wykonawcą grantu europejskiego realizowanym w 14 krajach: Prevent & Protect Through Support Crime and Terrorist]. Jest wykonawcą w polsko-amerykańskim projekcie grantu Narodowego Centrum Nauki: ' Posiadanie vs, brak partnera życiowego a zdrowie psychiczne i fizyczne młodych Polaków i Stanach Zjednoczonych Ameryki.

Kandydat przygotował publikacji wraz z autorami z Wielkiej Brytanii, Niemiec i innych uczelni z Polski.

Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzatorskie

- opracowanie **programu** nowej specjalności na kierunku psychologia: psychologia kryminologiczna i kryminalistyczna,
- wykłady i seminaria fakultatywne z zakresu psychologii seksuologii sądowej,
- promotor 4 prac magisterskich i recenzent 30 prac
- zajęcia dydaktyczne na studiach podyplomowych w kilku uczelniach
- organizacja 7 konferencji naukowych polskich i międzynarodowych,
- autor tekstu stanowisk Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego.

Wnioski:

Przeprowadzona przeze mnie analiza dorobku Kandydata osiągnięć naukowych, dydaktycznych, organizacyjnych wskazuje na spełnienie wszystkich warunków w postępowaniu habilitacyjnym (Ustawa z dnia 20.07.2018 r.).

prof. dr hab. med. Zbigniew Lew-Starowicz
specjalista seksuolog, psychiatra, psychoseksuolog
nr 4360147

